SPRAWOZDANIE KOMITETU

c. k.

TOWARZYSTWA GOSPODARSKIEGO GALICYJSKIEGO

za rok 1876.

Nakładem c. k. Towarzystwa gosp. galic.

WE LWOWIE
Z DRUKARNI K. PILLERA.

Sprawozdanie Komitetu
c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego
za rok 1876.

Suma uzyskanych w roku 1876 **subwencyj rządowych** wynosi **29.390 złr.**, subwencyj **krajowych 16.600 złr.** — razem **45.990 w. a.**, które obejmują następujące kategorye:

A. Subwencye rządowe.

1.	Na podniesienie uprawy lnu	2500 złr.
2.	Na podniesienie chowu bydła rogatego	6000 „
3.	Na podniesienie chowu owiec, trzody chlewnej i pszczelnictwa	800 „
4.	Na cele ogrodniczo-sadownicze	2370 „
5.	Na spółki maszynowe	800 „
6.	Na statystykę zbiorów	3000 „
7.	Na cele naukowe rolnicze	6600 „
8.	Na cele naukowe leśnicze	2520 „
9.	Na cele wystaw	1000 „
10.	Na inżyniera kultury	1000 „
11.	Na premiowanie gnojarń	300 „
12.	Na premiowanie gospodarstw wzorowych w Dziale IV.	2500 „
	Razem	29390 złr.

z których wszakże kwota ostatnia podniesioną być ma dopiero po złożeniu sprawozdania — tak, iż kwota wypłaconych dotąd subwencyj wynosi tylko 26890 złr. w. a.

B. Subwencye krajowe.

1.	Na utrzymanie szkoły Dublańskiej	12000 złr.
2.	Na stypendya dla uczniów szkoły wyższej	1000 „
3.	Na stypendya dla uczniów szkoły parobków	1000 „
4.	Na inżyniera kultury	1200 „
5.	Na kursa weterynaryi	400 „
6.	Na wystawę krajową (z przyznanych 5000 złr.)	1000 „
	Razem	16600 złr.

Zdając sprawę z czynności dokonanych w każdym z wyż wymienionych działów subwencyjnych — przejdziemy je po kolei w porządku powyższym.

Subwencye rządowe.

I. Subwencya uprawy lnu.

Zakupioną roku zeszłego w Gródku realność Nr. 175, od sierot Kostrzembskich, na stałe pomieszczenie szkoły lnianej za sumę 1700 złr., którą złożono w depozycie sądowym, objęto d. 8. Czerwca 1876 w fizyczne posiadanie — i przystąpiono zaraz do przebudowania tejże, a względnie adaptacyi do celów szkolnych, przyjąwszy na dozorcę budowli, pola i gospodarki b. ucznia Bardzika, z płacą 20 złr. miesięcznie.

Wykonano ją według planu budowniczego p. Paneńki, z którym referent p. Kulczycki d. 22. Lipca do Gródka tym celem zjechał, przyczem wypłacono dawniejszym właścicielom 75 złr. tytułem odszkodowania za wcześniejsze odstąpienie realności, a 74 złr. 37½ ct. podatku od kontraktu kupna. Koszta przebudowania wynosiły 3755 złr. 64 ct. — budowa trwała od Lipca do końca Października; w Sierpniu posuniętą była o tyle, iż dnia 12 t. m. przeniesiono szkołę do nowego budynku, z końcem Października zaś wszelkie sprzęty i zapasy tak własne jakoteż obce. Do kolaudacyi zesłano następnie z uchwały 18. Listopada p. Paneńkę — budynki zaasekurowano, a o uzyskanie funduszu na przykupno przyległych do Zakładu dwóch parcel Nr. 226 i 227 ma się wnieść petycyę do Sejmu.

Uczniów w szkole lnianej, którzy z końcem kursu do egzaminu przystąpili, było w r. 1876 czterech — a to: Grochowalski, Myjak, Mołodyński i Diduszko — dwóch bowiem uczniów, a mianowicie: Skalińskiego uwolniono dla głuchoty, a Józefa Górskiego z powodu śmierci ojca. Kurs przedłużono aż do końca Października. Egzamin odbyty

dnia 6. Listopada wobec prezesów Rady oddziałowej i powiatowej, jakoteż delegata Namiestnictwa c. k. starosty księcia Ponińskiego i delegata Wydziału krajowego, wypadł pomyślnie; Grochowalski uzyskał postęp bardzo dobry, Myjak z teoryi dobry, z praktyki bardzo dobry, Mołodyński postęp dostateczny i dobry, Diduszko postęp dostateczny. Podinstruktorowi Górskiemu za nadobowiązkowe wykładanie nauk elementarnych, przyznano remuneracyę w kwocie 120 złr.

Rozpisany pod koniec Listopada konkurs nowy na 5 stypendyów do Zakładu uprawy i wyprawy lnu w Gródku, na kurs nowy 10-miesięczny od 1. Stycznia 1877 począwszy — uwieńczony został nader pomyślnym skutkiem; gdy bowiem w latach poprzednich liczba kompetentów równała się co najwyżej liczbie nadać się mających stypendyów, zgłosiło się obecnie w terminie wyznaczonym na 5 miejsc stypendyjnych, kandydatów 11stu, z których nadał Komitet uchwałą z d. 16. Grudnia z. r. trzem zamiejscowym stypendya całe po 180 złr.; 4 miejscowym półstypendya po 90 złr., a nadto upoważniono Inspektorat do przyjęcia 2 stałych robotników z płacą miesięczną po 9 złr. Ze względu zaś, że podania o przyjęcie do Zakładu ciągle jeszcze napływały, odniósł się Komitet do Wydziału krajowego o przyznanie 2 stypendyów po 180 złr. z funduszów krajowych; a uzyskawszy takowe — uchwałą z d. 26. Stycznia b. r. przyjął jeszcze 2 stypendystów zamiejscowych — tak iż liczba uczniów-stypendystów wynosi obecnie 9ciu, z których trzech: (Sulikowski, Wiwera, Dołęgowski) pobiera całe stypendya rządowe — czterech: (Werhun, Madej, Diduszko, Sawicki) półstypendya rządowe — a dwóch: (Górnisiewicz i Durak) całe stypendya krajowe. Prócz tego jest dwóch stałych robotników: (Madej i Pisulewski) — razem 11stu.

Dodać jeszcze winniśmy, iż porządek wewnętrzny ujęto osobnym regulaminem — zbiory szkolne powiększono garniturem miar drewnianych, a będący własnością Zakładu materyał budulcowy, pozostały w Dublanach odstąpiono szkole parobków za 89 złr. 10 ct. w. a.

Prócz uprawy i wyprawy lnu, prowadzi też Zakład gospodarkę rolną na gruntach przez gminę dla szkoły odstąpionych. Z tego powodu zezwolił Komitet na zakupno pary koni i wózka — z zysków wszakże dopiero, jakie rzuci gospodarstwo. Na zasiew wyasygnowano z subwencyi 100 złr.; zbiory wynosiły: hreczki 14 hektol., jęczmienia 9 hekt., owsa $12\frac{1}{2}$ hekt., kartofli 35 hekt., lnu 11 kóp 24 snopów, mięszanki 2 fury, siana 2 fury. Zapasy zboża uchwalono sprzedać.

Nasienie sprowadzone na zasiew 1876 r. wraz z pozostałemi zapasami z roku zeszłego rozdzielono w sposób następujący:

a) Siedmiu stronom dano .	lnu **Ryg.**	becz.	7	gar.	$5\frac{1}{4}$	**Parn.** becz.	—	gar.	$20\frac{1}{4}$	**Hol.**	—	0
b) Zakładowi w Gródku .	„ „	„	3	„	$21\frac{1}{2}$	„ „	2	„	$9\frac{3}{4}$	„	worów	5
Razem .	lnu **Ryg.**	becz.	10	gar.	$26\frac{3}{4}$	**Parn.** becz.	3	gar.	—	**Hol.**	worów	5

Z przeznaczonego dla Zakładu nasienia lnu Rygskiego, odstąpiono następnie p. Darowskiemu 1 beczkę, sześciu posłom włościańskim przesłano darem po 1 garncu — ks. Taniaczkiewiczowi zaś sprowadzono jeszcze dodatkowo 3 wory lnu holenderskiego, *à conto* zakupionego od niego lnu surowego.

Zgłoszenia na zasiew 1877 r., w skutek ogłoszenia Komitetu z dnia 20. Grudnia 1876, (rozpowszechnionego w kraju za pośrednictwem Rad oddziałowych i powiatowych jakoteż c. k. Starostw), wynoszą po chwilę obecną od stron 15, 15 beczek 16 garncy lnu Rygskiego i 1 beczka 7 garncy lnu Parnawskiego.

Nie spuszcza też Komitet z oka myśl pierwotnie powziętą, aby z Zakładem w Gródku połączoną została nieustająca roszarnia. Na ten cel wyasygnował Komitet dnia 3. Lipca z subwencyi lnu kwotę 100 złr. i roszarnia stanęła już przy Zakładzie, która przyjmuje obecnie len surowy do przerobu od okolicznych producentów w miarę możności, lub zakupuje na własne ryzyko — a zapas tegoż wynosi według sprawozdania z dnia 30. Grudnia 1876:

a) łodyg moczonych będących własnością Zakładu . . . 2706 kilogr.
b) łodyg moczonych będących własnością obcą . . . . 4314 „

tudzież 220 kilogr. włókna, a 130 kilogr. kłaków. Len z dawniejszej wyprawy w Gródku, sprzedano na miejscu po cenie 68 złr. za 100 kilogr., a kłaki po 38 złr. za 100 kilogr., — uzyskano zatem ceny wyższe niż w roku zeszłym od fabryki w Hannsdorfie.

II. Subwencya chowu bydła.

Jakkolwiek przyjęło Ministerstwo w zasadzie przedłożony przez Komitet z początkiem r. 1874 projekt użycia subwencyi chowu bydła na zakładanie obór zarodowych — nie dozwoliło jednak funduszów w wysokości przez nas żądanej (22500 złr.), lecz wyznaczyło na rok 1876 subwencyę tylko w kwocie 6000 złr., reskryptem z dnia 22. Marca 1876.

To spowodowało Komitet do zmiany planu — i z uchwały 14. Maja jakoteż 17. Czerwca postanowił Komitet użyć z tej kwoty:

a) 500 złr. na objazd stacyj buhajów subwencyonowanych, celem rozpoznania, o ile dotychczasowe stacye założeniu swemu odpowiadają;
b) 1000 złr. na premiowanie przychowku na tychże stacyach;
c) 500 złr. na premiowanie buhajów subwencyonowanych;

d) 500 złr. na premiowanie buhajków, na reproduktorów służyć mogących;
e) 1500 złr. na dalsze subwencyonowanie stacyj buhajów dla użytku włościan; wreszcie:
f) 2000 złr. na zasilenie krwi w oborach właścicieli większych, przez sprowadzenie cennego materyału rozpłodowego z zagranicy, za opustem 20—25% —

o czem Oddziały okólnikiem z dnia 7. Lipca 1876 do l. 608 zawiadomiono.

Plan powyższy zatwierdziło Ministerstwo — po czem przystąpiono zaraz do jego wykonania.

Delegatem Komitetu do objazdu stacyj buhajów i premiowania (j. w. lit. *a—d*), zamianowany został p. Kazimierz Pańkowski, profesor chowu zwierząt w Dublanach, który przy pomocy komisyj lokalnych, pomianowanych przez Oddziały, czynności tej dokonał w następującej kolei:

1) w Oddziale Rudeńskim — dnia 23. Sierpnia w Dolinianach, dnia 24. w Chorośnicy i Szeszerowicach, dnia 25. w Mokrzanach, Michalewicach i Wistowicach, dnia 26. w Hermaniu i Komarnie, dnia 28. w Saskiej, dnia 29. Sierpnia w Leśniowicach;

2) w Oddziale Samborskim — dnia 29. Września w Uhercach, dnia 30. w Maksymowicach i Wykotach, dnia 1. Października w Fulsztynie;

3) w Oddziale Sanockim — dnia 2. Października w Leszczowatem;

4) w Oddziale Przemyskim — dnia 3. Października w Grąziowej;

5) w Oddziale Jarosławskim — dnia 7. Października w Kisielowie i Żurawiczkach małych, dnia 8. Października w Wulce Pełkińskiej, dnia 9. Października w Surmaczówce;

6) w Oddziale Przemyskim (ponownie) — dnia 10. Października w Batyczach, dnia 11. w Bucowie i Tyszkowcach; wreszcie:

7) w Dąbrowicy (Oddział Rudeński) dnia 28. Października.

Rezultatem tej czynności było:

a) Co do objazdu a względnie rewizyi stacyj buhajów — iż 3 stacye w Oddziale Jarosławskim (w Kisielowie, Żurawiczkach i Surmaczówce), a 1 w Oddz. Rudeńskim, (w Dolinianach) razem 4 stacyj zwinięto — jednę w Oddz. Rudeńskim (w Hermaniu) przywrócono napowrót, a stacyę z Wistowic do Rudek przeniesiono — resztę zaś zatwierdzono, z tych 3 warunkowo. Koszta objazdu wynosiły 257 złr. 18 ct., — a pozostała reszta służyć ma jeszcze na objazd i premiowanie 2 stacyj w Oddz. Tarnopolskim (w Łoszniowie i Suszczynie), i 1 w Husiatyńskiem (w Żabińcach).

b) Co do premiowania przychowku u właścicieli posiadłości mniejszych przyznano:

1) w Oddziale Rudeńskim na 9 stacyach t. j. z wyjątkiem Saskiej i Leśniowiec — 65 hodowcom 427 złr. śrebrem;
2) w Oddziale Samborskim na 4 stacyach 25 hodowcom 109 złr. — (z tych 66 złr. śrebrem, 43 złr. banknotami);
3) w Oddziale Sanockim na 1 stacyi 13 hodowcom 55 złr. — (z tych 24 złr. śrebrem, 31 złr. banknotami);
4) w Oddziale Jarosławskim na 2 stacyach t. j. z wyjątkiem Kisielowa i Surmaczówki — 13 hodowcom 70 złr. śrebrem;
5) w Odddziale Przemyskim na 3 stacyach t. j. z wyjątkiem Grąziowej — 19 hodowcom 76 złr. śrebrem.

Razem przeto na 19 stacyach rozdano 135 hodowcom 734 złr. — z tych 660 złr. śrebrem, 74 złr. banknotami — co doliczywszy ażyo, równa się 768 złr. 40 ct Pozostałość wynosi (po strąceniu kosztów piętna, którem bydło premiowane znaczono) 227 złr. 60 ct. Przyznane z objazdu w mies. Sierpniu premia w Oddz. Rudeńskim, doręczone zostały dopiero dnia 30. Listopada na Walnem Zgromadzeniu tegoż Oddziału w Rudkach odbytem, w obecności komisarza rządowego; na wszelkich innych stacyach doręczała je komisya (z późniejszej uchwały Komitetu) na miejscu, natychmiast po odbytem premiowaniu. Komisyi też pozostawiono ostatecznie decyzyę co do ilości i wysokości nagród.

c) Z preliminowanych 500 złr. na premiowanie buhajów subwencyonowanych, wydała komisya ogółem 200 złr., przyznając premia po 25 złr. właścicielom buhajów: 1. w Chorośnicy, 2. w Szeszerowicach, 3. w Mokrzanach, 4. w Komarnie, 5. w Dąbrowicy, w Oddziale Rudeńskim — tudzież: 6. w Maksymowicach, 7. w Wykotach, 8. w Fulsztynie, w Oddziale Samborskim. Do dyspozycyi pozostało 300 złr.

d) Mniej jeszcze stosunkowo, bo tylko 50 złr. (z preliminowanych 500 złr.) wydał delegat na premiowanie buhajków przeznaczonych na reproduktorów, przyznając tylko 2 premia po 25 złr. pp. Dyhdalewiczowi z Uherzec i Majewskiemu z Maksymowic. Przyczynę tego w tem szukać należy, że odnośne uwiadomienie, jakkolwiek w czas i w dostatecznej ilości ogłoszone, nie doszło do wiadomości wszystkich interesowanych — inni zaś byli tego zdania, że komisye będą zjeżdżać same, i zwiedzać obory bez zgłoszenia — skutkiem też czego otrzymał Komitet kilka reklamacyj, które przy przyszłym objeździe uwzględnić postanowił.

Dalszym kierunkiem użycia subwencyi (wskazanem pod *e)* było: zakładanie stacyj buhajów subwencyonowanych dla użytku włościan, na który to cel wyznaczył Komitet 1500 złr. Kwotę tę nietylko zużył Komitet w całości, ale nadto prześcignął ją o wiele, bacząc na oszczędności w innych działach — i prócz zatwierdzo-

nych w skutek objazdu 10 stacyj w Oddz. Rudeńskim, 4 stacyj w Oddz. Samborskim, 4 stacyj w Oddz. Przemyskim, 1 w Sanockim, 1 w Jarosławskim — razem 20 stacyj; przyznał Komitet jeszcze: 1 stacyę w byłym Oddz Husiatyńskim (w Żabińcach), 1 w Rudeńskim (w Dobrzanach), 2 w Stanisławowskim (w Błudnikach i Uhrynowie), 2 w Jarosławskim (w Boratynie i Laszkach); nadto prenotowane są: 4 stacye w Bóbreckim (w Horodysławicach, Wodnikach, Juszkowcach, Brzozdowcu), 1 w Czortkowskim (w Czarnokońcach), 4 w Brzeżańskim (w Zawałowie, Adamówce, Siemikowcach i Gnilejwodzie), 4 w Rohatynskim (bez oznaczenia dotąd miejscowości), i 2 w Tarnopolskim Oddziale (w Łoszniowie i Suszczynie) — razem tedy w 11 Oddziałach stacyj 40.

Jako ostatni kierunek wreszcie użycia tej subwencyi, wskazanem było pod *f)*, zasilenie obór właścicieli większych, bydłem rozpłodowem importowanem z zagranicy, na co preliminowano 2000 złr. Bydło to według planu pierwotnie przyjętego, sprowadzać się miało z miejsca pochodzenia swego — za kaucyą, dla właścicieli obór zawodowych, prowadzących czystą krew, lub systematyczne od czterech pokoleń krzyżowanie na koszt i ryzyko tychże właścicieli, z opuszczeniem 20—25%, które z wyż preliminowanej kwoty pokryte być miały. Gdy jednak przy nielicznych zgłoszeniach okazało się z obliczenia, iż koszta transportu bydła ze stron tak dalekich, obciążyłyby w tym roku cenę każdej sztuki tak dalece, że przy opuszczeniu nawet 20—25% nie byłaby ona jeszcze dla tutejszych hodowców przystępną, postanowił Komitet z zaniechaniem swej myśli pierwotnej: przystąpić do zakupna bydła pełnej krwi w okolicach bliżej położonych na Szlązku i Morawach w oborach wysoce reputowanych — a nadto dla dodania zachęty podwyższył opust do 30%, a dla członków 15 złr. płacących do 35%. Skutkiem odnośnego ogłoszenia z dnia 16. Października z. r. zgłosiło się 9 hodowców na sztuk 11 — a to 9 buhajów i 2 jałówki. Za zakupnem wysłano jak dawniej prof. p. Pankowskiego (dnia 23. Listopada), który dostawił bydło dnia 2. Grudnia do Lwowa — a to: 2 buhaje rasy Szwyc, 2 rasy Algau, 2 rasy Berneńskiej, a 2 rasy Holenderskiej — razem 8 sztuk; jałówek bowiem szwyckich i buhaja czarno-srokatego rasy Berneńskiej dostać nie można było. Koszta zakupna, transportu i utrzymania wynosiły 3080 złr., opuszczenie procentu 1059 złr., oddano je zatem za 2021 złr., co czyni w przecięciu po 262 złr. 62½ ct. za sztukę. Oddanie nastąpiło d. 6. Grudnia wobec komisyi — a imiona odbiorców są: pp. Stanisław hr. Badeni **(B)**, Stanisław hr. Dieduszycki **(H)**, Zygmunt Jaroszyński **(H)**, Kajetan Kobylański **(A)**, Ksawery Petrowicz **(Sz.)**, Wincenty Podlewski **(Sz.)**, Klemens Postruski **(B)** i Kornel Suchodolski **(A)**.

Uchwałą wreszcie z dnia 22. Grudnia postanowił Komitet pozostałości wszelkie powyższej subwencyi, z zarezerwowaniem kwoty pewnej na objazd i premiowanie przychowku, jakoteż buhajów na 3 wyżej wymienionych stacyach: w Żabińcach, Łoszniowie i Suszczynie, użyć w kierunku planem z r. 1874 nakreślonym — t. j. na założenie jednej przynajmniej obory zarodowej bydła czysto krajowego w Dublanach — i wykonanie tej uchwały jest właśnie w toku.

Kończąc ten dział subwencyjny, wspomnieć nam jeszcze wypada, iż z istniejących już nielicznych stacyj buhajów rządowych według relacyj odnośnych Oddziałów, zwinięte zostały następujące stacye: w Oddziale Bóbreckim w Łankach, Dżwinogrodzie i Juszkowcach, w Oddz. Rawskim w Chotylubiu, w Oddz. Samborskim w Wysocku i Topolnicy; wreszcie, iż znajdującą się w depozycie Tow. subwencyę na księgę rodowodową (458 złr. 9 ct.) postanowił Komitet użyć w skromniejszym nieco zakresie na wydanie spisu znajdujących się u nas obór zawodowych, prowadzących krew czystą lub systematyczne od czterech pokoleń krzyżowanie, w czem Szan. Rady Oddziałów na podstawie zebranych już materyałów zechcą nam być pomocnemi, przez skontrolowanie i sprostowanie a względnie uzupełnienie tychże dat na miejscu.

III. Subwencya chowu owiec, trzody chlewnej i pszczelnictwa.

Z wyznaczonej na powyższe cele skromnej subwencyi 800 złr. przeznaczył Komitet:

a) 400 złr. na podniesienie chowu owiec,
b) 200 „ „ „ chowu trzody,
c) 200 „ „ „ pszczelnictwa.

Mając tak szczupłe kwoty do swej dyspozycyi, postanowił Komitet wobec dość licznych zgłoszeń z Oddziałów, uwzględnić te Oddziały tylko, które dotąd żadnej subwencyi ani na podniesienie chowu owiec, ani na podniesienie trzody chlewnej nie otrzymały — i na tej podstawie przyznał:

a) z kwoty pierwszej: Oddziałowi Czortkowskiemu i Przemyskiemu po 100 złr., Sanockiemu 150 złr. — razem 350 złr., pozostawiając resztę na pokrycie niezbędnych z rozdawnictwem wydatków;

b) z kwoty drugiej Oddziałowi Czortkowskiemu 100 złr. i tyleż Oddziałowi Złoczowskiemu — razem 200 złr.

Z przebiegu użycia subwencyj, udzielonych w latach poprzednich Oddziałom, zażądano na wezwanie Ministerstwa szczegółowego sprawozdania od Oddziałów i udokumentowanych rachunków, które w części już nadeszły, w części zaś są spodziewane — a Komitet korzysta z tej sposobności, aby przypomnieć i zalecić Szanownym Oddziałom, by w szafowaniu subwencyami na przyszłość utrzymywały należytą ewidencyę, gdyż Ministerstwo nietylko od Komitetu, ale i od Oddziałów żąda wyczerpujących sprawozdań i udokumentowanych rachunków.

Mniej jeszcze liczny poczet darów czyli zasiłków, mamy do zanotowania w subwencyi pszczelniczej — bo tylko zasiłek jeden, dany Oddziałowi Lwowskiemu galic. Towarzystwa pszczelniczo-ogrodniczego w kwocie 150 złr. na założenie pasieki wzorowej; prócz tego, dano z uchwały 5. Stycznia 1876 dwa egz. dzieła Lubienieckiego 2 uczniom szkoły ogrodniczej przy ogrodzie botanicznym — Baczyńskiemu i Grabowskiemu, a z uchwały 30. Maja 1 egz. Ludwikowi Piotrowskiemu — razem 3 egzemplarze.

Uzyskano też dla wystawy pszczelniczej w Złoczowie (urządzonej staraniem powyższego Towarzystwa) 5 medalów srebrnych i 6 bronzowych.

IV. Subwencya sadownicza.

Udzielona na cele ogrodniczo-sadownicze subwencya 2370 złr., obejmuje **dwa** działy — mianowicie:

a) 670 złr. na utrzymanie szkoły ogrodniczej we Lwowie;

b) 1700 złr. na cele ogólne, ze stosownem uwzględnieniem tutejszego Towarzystwa ogrodniczo-sadowniczego i Zakładu pomologicznego w Brzeżanach.

Kwotę pierwszą, którą uzyskano od Ministerstwa po przedłożeniu rachunków Towarzystwa sadowniczego za rok 1875 — wypłacono temuż Towarzystwu dnia 1. Sierpnia, żądając złożenia rachunków do d. 10. Lutego 1877.

Kwotę zaś drugą, zasiloną jeszcze pozostałością z r. 1875, użyto w sposób następujący:

a) Towarzystwu pszczelniczo-ogrodniczemu we Lwowie na szczepy i nasiona ogrodowe . 100 złr

b) Pomologowi Janowi Lityńskiemu w Stanisławowie, na zakupno szczepów i nasion ogrodowych . 75 „

c) Nauczycielowi szkoły ludowej w Pałahiczach, Michałowi Dmytrykowi na rozpowszechnienie szlachetnych drzewek owocowych . . . . 50 „

d) Towarzystwu sadowniczemu we Lwowie z uchwały 18. Lipca na cele ogólne 500 złr., a z uchwały 3. Listopada na bezpłatne rozdawanie szczepów 150 złr. — razem . . . . 650 „

e) Zakładowi pomologicznemu w Brzeżanach za złożeniem preliminarza . . . . 250 „

f) Ogrodowi botanicznemu w Dublanach z uchwały 15. Marca 105 złr., z uchwały 16. Października 80 złr., z uchwały 3. Listopada 150 złr., a z końcem 1876 roku 75 złr. — razem . . . 400 „

Wreszcie:

g) Na wypłatę trzech stypendyów ogrodniczych, aż do nadejścia nowej subwencyi zarezerwowano . . . . 200 „

Uzyskano też 20 medalów srebrnych i tyleż bronzowych dla wystawy ogrodniczej we Lwowie, odbytej staraniem tutejszego Towarzystwa ogrodniczo-sadowniczego w miesiącu Wrześniu — a uczniowi szkoły ogrodniczej przy ogrodzie botanicznym Garczyńskiemu przedłużono stypendyum na r. 1877.

V. Subwencya spółek maszynowych.

Przyznane Oddziałowi w roku 1875 subwencye na narzędzia rolnicze w sumie 1000 złr. wypłacone zostały dopiero w roku 1876, z przyczyny podanej już w zeszłorocznem sprawozdaniu naszem.

Na rok zaś 1876 nie wyznaczyło Ministerstwo na razie subwencyi żadnej — w skutek wszakże przedstawienia Komitetu z d. 2. Kwietnia, w dopełnieniu uchwały X. R. O. wniesionego, przychyliło się ostatecznie do dania 800 złr. na spółki maszynowe dla właścicieli posiadłości mniejszej i średniej. Kwotę tę z uchwały 1. Grudnia rozdzielono na 4 części równe po 200 złr. dla tych Oddziałów, które rzeczone spółki u siebie urządzą, a pierwszeństwo przyznano tym, które się cząstką własnych funduszów do tego przyczynią. O decyzyi tej zawiadomiono Oddziały oznaczając termin zgłoszeń do 31. Stycznia, jakoż otrzymano do chwili zamknięcia sprawozdania 8 zgłoszeń z Oddziałów których załatwienie będzie jedną z pierwszych czynności Komitetu po odbytem Zgromadzeniu obecnej Rady Ogólnej.

VI. Subwencya statystyczna.

Przedewszystkiem należy podnieść, iż subwencya statystyczna wyznaczona na rok 1876 mniejszą jest od subwencyi dawnej w latach poprzednich. Reskryptem z dnia 14. Czerwca 1876 do l. 7044/971 oświadczyło mianowicie Ministerstwo rolnictwa, iż gdy ustawa finansowa z roku 1876go wyznaczyła na cele kultury wogóle mniejszą dotacyę, nie może Ministerstwo przyznać na cele statystyki zbiorów więcej jak tylko 3.000 złr. w. a. Przyznać trzeba iż ze względu na obniżenie subwencyi zmalały i wymagania, jakie Ministerstwo w programie tegorocznych statystycznych czynności zamieściło. Pomimo to było staraniem Komitetu w zakresie statystyki zbiorów zrobić wszystko, co się poprzednio robiło.

Według praktyki przyjętej w roku 1875 zbierano przy pomocy uproszonych korespondentów raporty peryodyczne o stanie urodzajów od wczesnej wiosny aż po 1szego Listopada, tudzież doniesienia o wyniku zbiorów. Nadesłanemi wiadomościami dzielono się z Ministerstwem, a prócz tego podawano sprawozdania najprzód do „Gazety Lwowskiej“ — począwszy zaś od 1go Lipca 1876 do „Rolnika“.

Rozpoczętą w roku ubiegłym czynność około sprostowania dat o rozległości głównych kultur w okręgu Towarzystwa, ustalenia podziału na strefy i t. p. prowadzono dalej przy pomocy c. k. Archiwum map katastralnych. Praca ta wymagała dość znacznego nakładu z funduszów subwencyjnych; przy pracach jednak statystycznych daty przestrzeni o ile można ścisłe, dokładne i przedstawiające najnowsze zmiany są tak ważnym czynnikiem, iż nakładu tego nie można żałować.

Statystyka zbiorów dostarczyła jak zwykle najwięcej roboty, przy zestawieniu użyto (za podstawę) sprawozdań z gmin typowych, nadesłanych przez delegatów strefowych; lubo bowiem w roku zeszłym z niektórych stron kraju doświadczyliśmy od ogółu znacznej pomocy przez nadesłanie nam szczegółowych wykazów, ile gruntów w pojedyńczych miejscowościach wzięto pod uprawę i pod jaką uprawę, zrezygnowaliśmy na rok 1876 z tej pomocy, raz dla zaoszczędzenia kosztów bądź co bądź z zebraniem wykazów połączonych, powtóre także dla tego, iż o ile z niektórych stron otrzymaliśmy wykazy niemal z wsi za wsią, o tyle z innych brakło ich zupełnie, a tak obliczeniom naszych brakło jednostajnych podstaw.

Opierając się więc tym razem tylko na sprawozdaniach delegatów strefowych, w części także na raportach peryodycznych pp. korespondentów wypracowaliśmy i przesłaliśmy c. k. Ministerstwu tablicę roli uprawnej i tablicę zbiorów w r. 1876. C. k. Ministerstwo żądało właściwie na ten rok tylko dat do zestawienia tablicy zbiorów, woleliśmy jednak przyjąć na siebie dawny zakres pracy t. j. wypracowanie obu tabel, tablicy zbiorów mianowicie tem dokładniejszej, iż w zakres jej wciągnęliśmy i obliczenie zbioru w słomie przy niektórych ziemiopłodach przynajmniej. Czy pierwsza próba w tym względzie jest udatną trudno na razie osądzić, zawsze jest to o jeden krok dalej na drodze zbadania produkcyi rolniczej w kraju.

Według elaboratów statystycznych z roku 1876, pokazuje się, że w roku tym wzięto:

Pod uprawę	pszenicy	413310	morgów
„ „	żyta	717090	„
„ „	jęczmienia	571115	„
„ „	owsa	811730	„
„ „	hreczki	191905	„
„ „	kukurudzy	94093	„
„ „	prosa	35650	„
„ „	grochu	92975	„
„ „	rzepaku	11105	„
„ „	ziemniaków	370585	„
„ „	buraków	12330	„
„ „	kapusty	34915	„
„ „	koniczyny na nasienie	20150	„
„ „	koniczyny na paszę	66950	„
„ „	innych pastewnych roślin	40915	„
„ „	chmielu	1072	„
„ „	lnu	30990	„
„ „	konopi	38610	„
„ „	tytoniu	4860	„

Z roli uprawnej pozostawiono ugorem w 1876 roku 731.471 morgów, z łąk zaś w ogólnym obszarze 1,275.841 morgów skoszono 917.740 morgów.

Co do rezultatu zbioru, takowy w porównaniu z rokiem ubiegłym t. j. r. 1875, przedstawia się częściowo jako lepszy — częściowo jako gorszy. Gorzej mianowicie wypadł zbiór oziminy, okopowych, chmielu i lnu, pomyślniej zaś w ogóle zbiór jarzyny i paszy — jako w ogóle dobry przedstawia się mianowicie zbiór jęczmienia i owsa. Dla porównania zestawiamy tegoroczne i zeszłoroczne cyfry przeciętnego plonu z morga.

Z morga	pszenicy	zebrano w 1876 roku	10·64	mierzyc —	w 1875 roku	10·88 mierzyc
„	żyta	„ „ „	9·—	„ —	„ „	9·50 „
„	jęczmienia	„ „ „	14·58	„ —	„ „	7·92 „
„	owsa	„ „ „	16·10	„ —	„ „	8·73 „
„	hreczki	„ „ „	11·26	„ —	„ „	10·86 „
„	kukurudzy	„ „ „	18·42	„ —	„ „	13·78 „
„	grochu	„ „ „	11·04	„ —	„ „	6·45 „
„	prosa	„ „ „	17·07	„ —	„ „	14·27 „
„	rzepaku	„ „ „	13·83	„ —	„ „	15·55 „
„	ziemniaków	„ „ „	86·62	„ —	„ „	94·06 „
„	buraków	„ „ „	152·44	„ —	„ „	152·44 „
„	koniczyny na nasienie	„ „ „	1·55	„ —	„ „	1·34 „
„	koniczyny na paszę	„ „ „	26·29	cetnarów —	„ „	21·43 cetnarów
„	siana	„ „ „	22·71	„ —	„ „	19·24 „
„	innych pastewn. roślin	„ „ „	25·62	„ —	„ „	15·21 „
„	chmielu	„ „ „	2·85	„ —	„ „	5·29 „
„	lnu	„ „ „	6·68	„ —	„ „	8·46 „
„	konopi	„ „ „	9·70	„ —	„ „	8·98 „
„	tytoniu	„ „ „	10·42	„ —	„ „	7·77 „

Co do zbioru w słomie, takowy według oceny większej części naszych delegatów wypadł pomyślnie, obawa braku paszy nie zachodzi. Cyfer słomy nie podajemy, zbierając je bowiem po raz pierwszy nie możemy porównać ich z plonem lat poprzednich.

Wypłatę wynadgrodzenia dla naszych delegatów strefowych zarządziliśmy — z chwilą zamknięcia niniejszego sprawozdania będzie zapewne ukończoną; tu na tem miejscu pozwalamy sobie wyrazić jeszcze pragnienie, iż byłoby pożądanem, by zastęp naszych delegatów powiększył się nowemi siłami, z niektórych bowiem stron kraju zbywa nam na sprawozdawcach.

VII. Subwencya na cele naukowe rolnicze.

Wyż wykazana kwota 6.600 złr. obejmuje następujące działy:

a) 1000 złr. na „Rolnika",

b) 1000 „ dla Szkoły gorzelniczej we Lwowie,

c) 4000 „ dla Szkół Dublańskich,

d) 600 „ na kursa weterynaryi.

Pierwsza subwencya na „Rolnika" zużytą została w myśl przeznaczenia swego, jako zasiłek na wydawnictwo — do czego dołożył jeszcze Komitet z funduszów Towarzystwa 1400 złr. Redakcyę do końca Czerwca z. r. prowadziło grono profesorów Dublańskich — od Lipca zaś poruczono ją z uchwały 30. Maja, a za zezwoleniem Ministerstwa z d. 21. Czerwca p. Wiceprezesowi Abrahamowiczowi na dotychczasowych warunkach, z tą wszakże zmianą, iż pismo to wychodzi odtąd 2 razy do miesiąca w odstępach 15 dniowych; czem stało się zadość uchwale ostatniej Rady Ogólnej, zalecającej Komitetowi, aby „Rolnik" częściej niż raz na miesiąc wychodził — a mniema Komitet, że i z innego względu stało się zadość życzeniom Rady Ogólnej.

Kwota druga, dla szkoły gorzelniczej Dr. Günsberga przy tutejszej akademii technicznej przeznaczona, użytą została zgodnie z wskazówkami Ministerstwa — mianowicie: wypłacono p. Dr. Günsbergowi złr. 800 jako zasiłek na utrzymanie szkoły, a 200 złr. zarezerwowano na 2 stypendya dla celujących uczniów tejże szkoły, których wszakże nadanie dotąd nie nastąpiło. Do nadzoru nad tą szkołą uproszono z uchwały 13. Maja tutejsze Towarzystwo gorzelnicze, jako właściwe ciało fachowe — a złożone przez Dr. Günsberga sprawozdanie z r. 1875 przedłożono Ministerstwu.

Z kwoty trzeciej, przeznaczonej dla obu szkół rolniczych w Dublanach, pobrał Komitet 2000 złr. jako zasiłek na środki naukowe dla szkoły wyższej — a 2000 złr. na utrzymanie szkoły niższej czyli parobków. Fundusze te zlano z innemi na ten cel przeznaczonemi, a przebieg z ich użycia podaje dołączone do sprawozdania zamknięcie rachunków.

Czwartą kwotę 600 złr. na kursa weterynaryi, rozdzielił Komitet z uchwały 12. Lipca na dwie równe części po 300 złr., i przyznał takowe Oddziałom Bóbreckiemu i Złoczowskiemu, z których wszakże tylko kurs pierwszy przyszedł do skutku; Oddział bowiem Złoczowski zrzekł się urządzenia kursu, nie będąc należycie przygotowanym. — Kurs w Bóbrce odbył się od d. 5—16. Września, pod kierunkiem tamtejszego weterynarza p. Piotra Pawlikiewicza. Słuchaczy było 42 — a to: 28 nauczycieli ludowych, 11 gospodarzy wiejskich, 2 kowali i 1 oficyalista prywatny. Nauczycielom ludowym, którzy zobowiązali się do słuchania kursu bez przerwy, przyznano stypendya po 1 złr. dziennie i po 2 złr. tytułem zwrotu kosztów podróży — i wydatek ten stanowił rubrykę najważniejszą, bo wynosił 263 złr. 70 ct. Wykłady ułożone były według planu przez Komitet nakreślonego — i trwały zrana od 8—11tej, po południu od 3—5tej często i dłużej. Popis odbył się d. 15. Września po południu wobec c. k. starosty; odpowiedzi były nader zadawalniające — i świadczyły o gruntownem przyswojeniu rzeczy przez słuchaczy, niemniej o umiejętnym i do pojęcia słuchaczy zastosowanym wykładzie p. prelegenta. Z uznaniem też musi podnieść Komitet, że prelegent p. Pawlikiewicz — o którym sprawozdanie Oddziału mówi: „iż pełnił więcej niż mu nakazywał obowiązek, bo często do późnego wieczora przechodził z każdym z słuchaczy z osobna wykładany już przedmiot" — zadowolnił się tak skromną, bo tylko 50 złr. wynoszącą remuneracyą.

Oprócz kursu w Bóbrce, odbył się jeszcze kurs w Stanisławowie — lecz o tem będzie pod rubryką subwencyj krajowych mowa. — Pozostałość subwencyi działu tego, przyznano już w zasadzie z uchwały 22. Grudnia Oddziałowi Brzeżańskiemu, na rzecz kursu weterynaryi tamże w r. bież. odbyć się mającego. Z przebiegu obu kursów w Bóbrce i Stanisławowie złożono Ministerstwu i Wydziałowi krajowemu należną relacyę.

Wspomnieć nam jeszcze należy o dwóch subwencyach do tego działu należących — mianowicie: o subwencyi na laboratoryum i na wydanie podręczników gospodarskich.

Z subwencyi piewszej pokryto wydatki na przygotowanie materyałów do budowy, jako to: koszta łupania i dostawy kamienia — niemniej wydatki bieżące na utrzymanie laboratoryum; budowę samą powstrzymał Wydział krajowy pismem z d. 30. Maja do L. 11653. Plany i kosztorysy przedłożono Wydziałowi.

Druga subwencya na podręczniki gospodarskie nie jest jeszcze podniesioną. Toczy się ta sprawa od r. 1874 — w którym to roku Ministerstwo, zaoszczędzoną z III kursu rolniczego kwotę 713 złr. 14½ ct. przeznaczyło „na pokrycie kosztów zredagowania i wydrukowania" dziełka takiego, będącego pracą zbiorową profesorów Dublańskich.

W roku 1876 poruszono tę sprawę na nowo. Dziełko to, według planu Namiestnictwu pod d. 6. Kwietnia przedłożonego, obejmować ma 60 arkuszy druku — a cztery części następujące: 1) Ogólny pogląd na systemata gospodarskie; naukę o ziemi i o nawozach (pióra Dyr. Strusiewicza). — 2) Opisanie budowy i użycie najpotrzebniejszych maszyn i narzędzi rolniczych, tudzież wskazówki przy wyborze takowych (pióra prof. Rylskiego). — 3) Uprawę roli i szczegółową uprawę roślin (pióra prof. Bastgena). — 4) Zasady hodowli zwierząt domowych z popularnym zarysem weterynaryi (pióra prof. Pankowskiego i Kubickiego). Plan ten zatwierdziło Ministerstwo — a nadto przyrzekło

subwencyę w wysokości żądanej 1500 złr., t. j. dopłatę odpowiedniej kwoty oprócz złożonych 713 złr. w Namiestnictwie. Gdy jednak okazało się ostatecznie z obliczenia, że kwota ta jest niewystarczająca — wniesiono przedstawienie do Namiestnictwa o podwyższenie subwencyi do kwoty 1900 złr. — i w skutek tego, jakoteż w skutek dyferencyj zachodzących w deklaracyi profesorów, którzy się w miesięcy 6 od daty zawezwania do oddania gotowego manuskryptu zobowiązali — niemniej w ofercie wydawcy — toczą się jeszcze pertraktacye tak z Namiestnictwem, jakoteż z profesorami i wydawcą. Różnice te jednak nie są tak wielkie, aby przy dobrej woli nie przyszło do porozumienia; jest zatem nadzieja, że dzieło tak pożądane przyjdzie do skutku i zbogaci literaturę naszą.

Prócz tego toczą się rokowania z Wydziałem krajowym i Ministerstwem o założenie niższej szkoły rolniczej w Horodence.

VIII. Subwencya na cele naukowe leśnicze.

Kwotę 2520 złr. przeznaczyło Ministerstwo na następujące cele:

a) 1520 złr.: — na stypendya naukowe dla słuchaczy Wydziału leśnego Akademii rolniczej w Wiedniu,

b) 1000 „ — na stypendya podróżne dla leśników;

prócz tego miał jeszcze Komitet na powiększenie kwoty pierwszej pozostałość z r. 1875 wynoszącą 930 złr. 56 ct.

Na etacie subwencyi pierwszej byli:

a) od Stycznia do końca Lipca t. j. aż do ukończenia 3 letniego kursu na Wydziale leśnym Akademii rolniczej w Wiedniu, dwaj dawni stypendyści pp. Guckler i Mrówczyński — następnie:

b) od Października dwaj nowi stypendyści pp. Mateusz Borzęcki i Zygmunt Demianowski, którym Ministerstwo na przedstawienie Komitetu nadało takież same stypendya po 680 złr. rocznie, na lat 3 do tejże Akademii na Wydział leśny;

c) stypendysta p. Teofil Gadziński, którego wysłano za granicę, celem wykształcenia się na inżyniera lasowego pod kierunkiem Dr. Exnera; — nadto:

d) kosztem tej subwencyi wysłano p. Henryka Strzeleckiego na kongres leśny do Wiednia, jako delegata Komitetu.

Stypendya zaś podróżne (po 500 złr.) przyznano z uchwały 12. Lipca, a za zezwoleniem Wys. Ministerstwa: pp. Henrykowi Strzeleckiemu i Dr. Tomaszowi Staneckiemu dla zwiedzenia stacyj meteorologicznych w Niemczech i Szwajcaryi, którzy się w tę podróż z końcem Sierpnia udali.

Nadmienić nam jeszcze wypada, iż wypłata stypendyów naukowych od Stycznia b. r. począwszy, w skutek porozumienia się Komitetu z Ministerstwem, nie uskutecznia się z kasy Towarzystwa, lecz wprost w Wiedniu z kasy rządowej — wreszcie, iż Ministerstwo zwróciło nadpłaconą do kursów leśnych kwotę 186 złr. 11 ct.

IX. Subwencya Wystaw.

Na cele wystaw Oddziałowych przeznaczyło Ministerstwo 1000 złr.

O decyzyi tej zawiadomiono Oddziały okólnikiem z d. 24. Lipca. Z chęcią urządzenia wystawy zgłosił się w terminie oznaczonym tylko Oddział Sanocki, żądając 500 złr. zasiłku. Prośbę tę wraz z programem wystawy przedłożono Ministerstwu — i uzyskano subwencyę w wysokości żądanej, którą też pod d. 13. Października Oddziałowi wypłacono. Gdy jednak wystawa z późniejszej decyzyi Oddziału odroczoną została do roku przyszłego, żadna zaś wystawa regionalna obok wystawy krajowej według decyzyi ministeryalnej odbyć się nie może — przeznaczyło Ministerstwo tak kwotę 500 złr. udzieloną O. Sanockiemu, jakoteż pozostałą jeszcze kwotę 500 złr. — razem 1000 złr. na cele wystawy krajowej.

Wystawa ta, której rozmiary w myśl ogłoszonego programu szersze są, niż którejkolwiek wystawy dotąd w kraju urządzanej, odbędzie się od 6. Września do 4. Października b. r. w ogrodzie Jabłonowskich we Lwowie, ku czemu uzyskano już odnośne przyzwolenie Władzy wojskowej. Sprawami wystawy kieruje Komitet osobny, złożony z reprezentantów wszelkich korporacyj kraju całego, pod przewodnictwem niestrudzonego w sprawach krajowych JE. JW. Włodzimierza hr. Dzieduszyckiego. Plany i kosztorysy są już gotowe — sekcye pomianowane, koszta obliczono na 42.000 złr. Strona finansowa tego przesiębiorstwa przedstawia się w chwili obecnej o tyle jaśniej, iż jest uzasadniona nadzieja, że subwencya rządowa uzyskaną będzie w nieuszczuplonej wysokości — niektóre zaś dary prywatne prześcignęły preliminowaną kwotę; tak np. kolej Karola Ludwika ofiarowała 5000 złr. Od kraju wszakże — od jego współudziału i poparcia zawisło całe powodzenie wystawy — żeby się stała tem czem być powinna, t. j. sumiennym przeglądem i zmierzeniem się sił produkcyi krajowej, ku uzyskaniu rzetelnych podstaw do działania na przyszłość.

Pod rubryką wystaw wspomnieć nam jeszcze należy, o ostatniej wystawie nasion, odbytej roku zeszłego podczas obrad Walnego Zgromadzenia. Była to z rzędu czwarta, a zarazem ostatnia wystawa, przez Rząd subwencyonowana. Wystawców było 29, okazów 109. Z przeznaczonych 58 dukatów i 19 medalów, rozdano ogółem tylko 39 dukatów i 15 medalów. Rezultatem tych corocznie przez lat 4 urządzanych wystaw jest to, iż z zestawienia nazwisk premiantów ogłaszanych w „Rolniku“ — dojść łatwo, którzy producenci celują w produkcyi nasion, i gdzie jakiego nasienia w razie potrzeby szukać należy.

Udzielono też 40 złr. zasiłku O. Radziechowskiemu na urządzenie wystawy nasion — a o wystawach: pszczelniczej w Złoczowie, i ogrodniczej we Lwowie wspomnieliśmy już powyżej.

X. Subwencya na inżyniera kultury.

Na inżyniera kultury udzieliło Ministerstwo 1000 złr., Wydział krajowy 1200 złr. — razem 2200 złr.

Celem pozyskania inżyniera nowego po odejściu p. Skowrońskiego, czyniono skrzętne poszukiwania, i rozwinięto rozległą korespondencyę. Mimo wszakże otrzymanych kilku zgłoszeń, żaden z kompetentów nie zdawał się Komitetowi być odpowiednim — i w skutek tego postanowił Komitet dojść do inżyniera kultury w sposób już dawniej praktykowany — t. j. przez wykształcenie fachowe za granicą z góry upatrzonego uzdolnionego kandydata w kraju. Wybór padł na p. Seweryna Karpuszkę, (b. inżyniera przy kolei Albrechta) i z uchwały 13. Maja przyznano mu stypendyum 1000 złr. (w połowie z funduszów krajowych a w połowie z funduszów państwowych) na podróż naukową za granicę, dodawszy mu jeszcze następnie z uchwały 17. Sierpnia 200 złr. dodatku na pokrycie dyferencyi złota. P. Karpuszko zaopatrzony w listy polecające Komitetu, jakoteż Ministerstwa, udał się w podróż z końcem Maja; a mając sobie zakreślony przez Komitet plan ogólny studyów, którym przekazano mu: 1) osuszanie i drenowanie pól — 2) nawodnianie i odwodnianie łąk — 3) regulacyę rzek i kanałów — 4) eksploatacyę torfu i uprawę torfowisk — odbył też studya według szczegółowego przez inspektora wodnej budowy i melioracyi w Hanowerze p. Hessa, (pod którego wyłączny kierunek go oddano) nakreślonego planu — w 72 miejscowościach: w Hannowerskiem, Brunszwickiem, w obrębie miasta Bremy, Hamburga, w prowincyi Saskiej, Brandenburskiej, w Belgii, Holandyi, w Badeńskiem, Nasauskiem, na Szlązku, w Czechach, koło Berlina i W. Ks. Poznańskiem. Z czynności swych składał Komitetowi peryodycznie raporta. Nadto według wskazówek p. Hessa odbył kurs prywatny w szkole nawodniania i drenowania w Suderburgu, z czego złożył świadectwa — jakoteż świadectwo od inspektora p. Hessa. Powrót p. Karpuszki nastąpił pod koniec Grudnia 1876, — a z uchwały Komitetu d. 14. Lutego b. r. nadano mu prowizorycznie na rok jeden posadę inżyniera kultury przy Towarzystwie, od 1. Marca — z charakterem jednakże więcej prywatnym niż był poprzednika p. Skowrońskiego — przy czem zobowiązano go, iż ma w ciągu roku uzyskać dyplom inżyniera cywilnego. Dawniej istniejące przy Towarzystwie bióro melioracyjne uchwalono nie przywracać napowrót — a postanowienia normujące czynność i remuneracyę inżyniera zmodyfikowano nieco.

Miano wejść jeszcze w rokowania z inżynierem drugim p. Girdwojniem — do układu jednakże nie przyszło. Wspomnieć też należy, iż poparto listem polecającym inżyniera p. Cieślikowskiego, który kosztem własnym udał się do Niemiec, celem przestudyowania kwestyi torfowej.

XI. Subwencya premiowania gnojarń.

Zgłoszone do premiowania gnojarnie pp. hr. Justyna Koziebrodzkiego w Podhajczykach i Ksawerego Petrowicza w Wołostkowie (o czem w sprawozdaniu zeszłorocznem wzmiankowaliśmy) zwiedzone zostały przez odnośne komisye lokalne w Styczniu i Marcu 1876 r. — i na podstawie orzeczeń tychże komisyj i wykazanych kosztów budowy przyznał Komitet z uchwały 14. Maja: a) gnojarni w Podhajczykach złr. 200. — b) gnojarni w Wołostkowie złr. 100 — razem 300 złr.

Wyroki te zatwierdziło Ministerstwo — a przyznane nagrody wyasygnowano premiantom. Pan Ksawery Petrowicz zrzekł się jednakże przyznanej mu nagrody, a powiększywszy nadto datkiem 25 złr. przeznaczył całą tę kwotę 125 złr. na rzecz funduszu zapasowego Towarzystwa — co Komitet z wyrazem należnego uznania podaje do wiadomości powszechnej.

Względem obejrzenia 3ciej gnojarni w Krzemiennem — wezwano O. Sanocki do zesłania komisyi; do chwili wszakże obecnej nie nadeszło sprawozdanie.

XII. Subwencya premiowania gospodarstw wzorowych.

Nie podawszy w zeszłorocznem sprawozdaniu szczegółów premiowania dokonanego (w r. 1875) w Dziale III. z powodu zachodzących naówczas wątpliwości, które dopiero teraz usunięte zostały — uzupełniamy je obecnie.

W Dziale III. w kategoryi gospodarstw całkowitych posiadłości większej zgłosiło się 4 kompetentów. Komisya przyznała nagród 3 — jednę Iszą, a dwie IIgie — bacząc na zaoszczędzone premia z Działu II. Gdy jednak Ministerstwo decyzyi tej nie zatwierdziło, jako przeciwną regulaminowi i ogłoszonemu konkursowi — zwołano komisyę ponownie — i na podstawie uzupełniającego orzeczenia tejże komisyi, a względnie wyjaśnienia p. Przewodniczącego — przyznano: pierwszą nagrodę p. Damazemu Kunaszowskiemu za gospodarstwo w Perekosach; drugą nagrodę p. Czesławowi Lekczyńskiemu za gospodarstwo w Czerteżu — uchwalając zarazem ogłosić drukiem opis 3go gospodarstwa W. Józefa Jakubowicza w Kurzanach, w częściowem przynajmniej uznaniu zasług przez niego położonych, na co się też Ministerstwo zgodziło.

Z posiadłości mniejszej zgłosiło się w tym Dziale 47 gospodarstw — z których przyznano: I nagrodę 200 złr. i dyplom uznania Janowi Barcie z Pobereża (pow. Stanisławów) — II nagrodę 150 złr.

i dyplom Teodorowi Kosterce z Cucułowiec (powiat Żydaczów) — III. nagrodę 100 złr. i dyplom Michałowi Komarzyńskiemu z Kurzan (pow. Brzeżany.)

Nadto przyznano pięć nagród nadkonkursowych — po 50 złr. i śr. medalu — następującym 5 gospodarzom: 1) Janowi Przysięźniukowi z Tłumacza, 2) Aleksandrowi Tabace z Perzan, 3) Iwanowi Krajkowskiemu z Rudźwian, 4) Janowi Żłobickiemu z Budyłowa, 5) Dmytrowi Małykowi z Uhrynowa dolnego — a listy pochwalne następującym 15 gospodarzom: 1) Maksymowi Chruszczowi z przedmieścia Brzeżan, 2) Mikołajowi Zwaryszowi ze Słobudy pod Tłumaczem, 3) Marcinowi Balickiemu ze Słobudy pod Brzeżanami, 4) Antoniemu Ołtarzewskiemu z Posuchowa, 5) Oleksie Mechowi z Podhorodyszcza, 6) Andruchowi Plichowskiemu z Wodnik, 7) Mikołajowi Dejnece z Juszkowiec, 8) Iwanowi Didule z Bartyszowa, 9) Nikole Galeckiemu z Dunajca, 10) Janowi Witrukowi z Żyrawy, 11) Janowi Gawłowskiemu z Rudy, 12) Teodorowi Sierzantowi z Demni, 13) Iwanowi Kienali ze Słobudy pod Brzeżanami, 14) Antoniemu Andrupkowowi z Dźwinogrodu, 15) Ignacemu Rzepeckiemu ze Strzelisk starych.

W kategoryi poszczególnych gałęzi w Dziale III. odbyło się premiowanie tylko w dwóch Oddziałach: Rohatyńskim i Stanisławowskim.

W pierwszym z nich przyznano: wielki medal śr. p. Augustowi Gorajskiemu właścicielowi dóbr w Kunaszowie, za uprawę tytoniu — mały medal śr. p. Karolowi Mauerowi, właścicielowi realności w Czabrowie, za pszczelnictwo — mały medal śr. p. Wojciechowi Molikowi, kotlarzowi i właścicielowi realności w Bursztynie, za gospodarstwo rolne — 3 dukaty w złocie Augustynowi Jakubowskiemu tytonnikowi w Kunaszowie. — W drugim: mały medal śr. p. Henrykowi Kochanowiczowi, nauczycielowi ludowemu w Pacykowie, za wzorowe prowadzenie pszczelnictwa — mały medal śr. p. Jerzemu Kawulcowi, nauczycielowi ludowemu z Pobereża, za wzorowe prowadzenie sadownictwa.

W Oddziałach: Bóbrka, Brzeżany, Tłumacz i Żurawno premiowania nie było.

Rezultat zaś odbytego w r. 1876 premiowania w **Dziale IV.** okazuje się następujący:

W kategoryi gospodarstw całkowitych przyznano:

a) w dziale posiadłości większej (na 3 kompetentów) I. nagrodę — medal złoty i zastawę śrebrną p. Jakóbowi br. Romaszkanowi, za gospodarstwo w Horodence i Raszkowie; II. nagrodę — wielki medal śrebrny i zastawę śrebrną — p. Sewerynowi br. Brunickiemu, za gospodarstwo w Zaleszczykach i Żyrawce, a zarządcy klucza Zaleszczyckiego p. Bischofowi mały medal śr.;

b) w dziale posiadłości mniejszej (na 45 kompetentów) przyznano: I. nagrodę — 200 złr. i dyplom uznania — Mikołajowi Nazarkowi z Toustoługa (pow. Tarnopol); II. nagrodę — 150 złr. i dyplom — Antoniemu Dziunikowskiemu z Ćwitowy (pow. Buczacz); III. nagrodę — 100 złr. i dyplom — Bazylemu Harmacyjowi z Łuczki (pow. Tarnopol). Nadto przyznano trzy nadkonkursowe premia po 50 złr. wraz z dyplomem Janowi Swaryczewskiemu z Ostrowca (pow. Kołomyja), Iwanowi Mikulakowi z Browar (pow. Buczacz) i Błażejowi Bielakowi z Nowosiółek (pow. Buczacz) — a po małym medalu śr.: Jakóbowi Lowenbergowi z Augustdorfu, Iwanowi Tytykowi z Dżurkowa, Fediowi Sapływemu z Ćwitowy i Jakóbowi Łomnickiemu w Bucykach.

Co do premiowania poszczególnych gałęzi gospodarskich w Dziale IV. nie otrzymano dotąd, pomimo kilkukrotnych ponagleń, ani jednego sprawozdania z 4 do tego Działu należących Oddziałów.

Wyroki powyższe przedłożono Ministerstwu — a w nadziei zatwierdzenia, zamieszczono doręczenie nagród na porządku dziennym obecnej R. O.

Na tym Dziale zamyka się nietylko turnus czteroletni, rozpoczętego w roku 1873 premiowania gospodarstw wzorowych — ale i dalsze premiowanie, przynajmniej na czas jakiś; gdyż Ministerstwo, chcąc wyczekiwać przez lat kilka skutków tegoż premiowania, odmówiło na dalszy turnus subwencyi — wyrażając się przytem z całem uznaniem dla gorliwości i oględności, z jaką Komitet sprawą tą kierował.

Subwencye krajowe.

1. Kwota 1200 złr. na utrzymanie szkoły wyższej w Dublanach przeznaczona, zużytą została w myśl przeznaczenia swego — z czego podaje obraz dokładny, zamknięcie rachunków tejże szkoły z ubiegłego okresu.

2. Z udzielonej na stypendya krajowe kwoty 1000 złr. dla uczniów szkoły wyższej — nadano: Sewerynowi Rutkowskiemu 300 złr., Władysławowi Garlickiemu 200 złr., Romanowi Wasilewskiemu, Wiktorowi Gajewskiemu, Antoniemu Otockiemu, Janowi Karwickiemu i Zygmuntowi Żurowskiemu po 100 złr. — razem 1000 złr.

3. W szkole parobków nadano z przyzwolonej na stypendya kwoty 1000 złr. — następujące stypendya: Antoniemu Delanowskiemu, Franciszkowi Karasińskiemu, Michałowi Marusinowi, Wojciechowi Puchłopkowi, Janowi Rogowskiemu, Jakóbowi Tynowi, Janowi Curkowskiemu i Janowi Biernatowi po 120 złr., Piotrowi Madejowi i Janowi Koziarowi po 20 złr. — razem 1000 złr.

4. O użyciu subwencyi danej na inżyniera kultury, zdano już relacyę powyżej — pod rubryką subwencyi rządowej; przyczem wzmiankujemy, iż takąż subwencyę 1200 złr. przeznaczył Wys. Sejm na r. 1877.

5. Kwotę 400 złr. przeznaczoną na kursa weterynaryi, dano z uchwały 13. Lipca Oddz. Stanisławowskiemu, na kurs w Stanisławowie. Kurs ten odbył się tamże od 22. Sierpnia do 5. Września, pod kierunkiem weterynarza p. Józefa Kubickiego. Z wykładów korzystało 29 słuchaczy, z tych 18tu uczęszczało regularnie, a 11tu dorywkowo — pomiędzy tymi: 4 gospodarzy, 3 ekonomów a 22 nauczycieli ludowych. Dziesięciu stałym słuchaczom ze stanu nauczycielskiego nadano stypendya po 10 złr., jednemu 5 złr. — oprócz tego dano kilka zasiłków i zwrotów kosztów podróży. Popis odbył się d. 5. Września wobec członków Oddziału i innych zaproszonych osób, z zupełnem zadowoleniem. Rozdano 14 nagród — a słuchacze odwdzięczając się prelegentowi za jego pracę i trudy doręczyli mu skromny upominek. — Wreszcie:

6. Z przyznanych na wystawę krajową 5000 złr., podniesiono tylko 1000 złr., które zużyte zostały na czynności przygotowawcze, jako to: druki, plany, koszta korespondencyjne i inseratowe, pomoc kancelaryjną itp.

Kończąc dział subwencyi, dodać jeszcze winniśmy, iż **wnioski subwencyjne na rok 1877,** — przedłożone zostały Ministerstwu w terminie oznaczonym i obejmują w Dziale I. (naukowym i statystyki rolniczej) sumę 28350 złr., w Dziale II. (uprawy roślin, chowu bydła i wystaw) 54700 złr. razem **83.050 złr.** Rachunków subwencyjnych dokładnie udokumentowanych, złożono Ministerstwu przez ciąg roku 1876 — sztuk 31, z tyluż kategoryj subwencyjnych.

Zdając sprawę z innych **czynności ważniejszych** dokonanych w okresie ubiegłym, przystępujemy najprzód do **uchwał** ostatniej Rady Ogólnej.

W dopełnieniu tychże, wniesiono petycyę do Sejmu, i — zgodnie z wnioskami komisyi głodowej — proszono: *a)* o wyznaczenie znaczniejszego funduszu na roboty publiczne; *b)* o przyjście gospodarstwom w pomoc przez ułatwienie kredytu na kapitał obrotowy, a w szczególności o przyjście w tym względzie w pomoc Towarzystwom zaliczkowym; *c)* o uchylenie nadużyć w stosunkach kredytowych; *d)* o ulepszenie stosunków komunikacyjnych; *e)* o szkoły niższe rolnicze.

Przedłożono Namiestnictwu do zatwierdzenia zmianę §. 34 statutu, o powiększenie liczby członków Komitetu — i uzyskano takową.

Wystosowano przedstawienie do Namiestnictwa w sprawie konskrypcyi koni — i pouczono Oddziały o istniejących w tej mierze przepisach.

Sproszono komisyę statutową na dzień 16. Czerwca — a komisyę Dublańską na dzień 17. Lutego t. r.

W sprawie spółek maszynowych wystosowano przedstawienie do Ministerstwa — i uzyskano subwencyę 800 złr., jak o tem była mowa powyżej.

Uchwale co do „Rolnika“ stało się też zadosyć — toż i innym uchwałom, które jednakże dla nieprzewlekania sprawozdania pomijamy.

Z innych **spraw ważniejszych** wymieniamy:

Podano memoryał do JE. p. Ministra w spawach subwencyjnych, wykazując obok wadliwości systemu obecnego — zmiany, jakie byłyby pożądane.

Wniesiono petycyę do Sejmu o subwencyę na inżyniera kultury i na kursa weterynaryi — i uzyskano takowe.

Poparto u Sejmu petycyę magistratu Stanisławowskiego, o ustanowienie filii Banku Narodowego w Stanisławowie.

Wniesiono tamże petycyę w sprawie kraj. szkoły weterynaryi, żądając cofnięcia uchwały z r. 1875.

Poparto petycyę do Sejmu komisyi dla targu zbożowego, o założenie składu zbożowego we Lwowie.

Poparto zbiorową deputacyą (Izby handlowej i Towarzystwa) niemniej osobnem podaniem do Ministra skarbu wniosek komisyi targu zbożowego, o reaktywowanie zwiniętej państwowej kasy zaliczkowej — jednakże bez skutku.

Oświadczono Ministerstwu całą gotowość brania udziału w ankiecie w sprawie ułatwienia kredytu, skoro odnośne wezwanie z Namiestnictwa nadejdzie.

Na zapytanie Ministerstwa roln. co do ustawy krajowej z r. 1874 o ochronie ptaków pożytecznych oświadczono się za zatrzymaniem tejże — ze zmianą §§. 1 i 2 w myśl ustawy Karyntyjskiej — i o tem zdano także relacyę Wydziałowi krajowemu.

Na zapytanie c. k. Dyrekcyi skarbu, o ile omoki słone używane są do nawozów, dano wyjaśnienie: iż takowe są mało używane u nas, z powodu, że je przekupnie wykupują — żądano zatem dla uregulowania tej sprawy na przyszłość, aby Dyrekcya ogłaszała peryodycznie zapas każdoczesny i sprzedawała tym tylko, co się wykażą świadectwem Rad powiatowych lub Oddziałowych.

W sprawie cła zbożowego i książkowego, opiniowano do Izby handlowej krakowskiej przeciw zniesieniu cła zbożowego, a za zniesieniem cła książkowego.

Udzieloną z Namiestnictwa odezwę w sprawie środków zaradczych przeciw zarazie płuc, rozesłano Oddziałom z wezwaniem, do poparcia odnośnych usiłowań Rządu.

Na wydanie dzieła: „o zwierzętach gospodarstwu krajowemu szkodliwych", wyjednano u Wydziału kraj. pożyczkę 3000 złr. dla znanego tak zaszczytnie, wielce zasłużonego profesora dra Maksymiliana Nowickiego z Krakowa

Wyjednano też u Wydziału kraj. stypendyum za granicę dla byłego asystenta laboratoryum chemiczego w Dublanach p. Kahanego — a u kuratorów fundacyi styp. ś. p. Maciąga i hr. Stadnickiej takież stypendyum dla b. ucznia szkoły Dublańskiej p. Prażmowskiego.

Sprawę Towarzysta gorzelników poparto rozesłaniem statutu jakoteż okólnika do Oddziałów.

W sprawach korczunkowych proszono Namiestnictwa, ażeby zaleciło c. k. starostwom odnosić się po opinię przedewszystkiem do Oddziałów.

Do ankiety w Wydziale krajowym, obradującej nad sprawą regulacyi Dniestru, mianowano delegata; toż delegatów do egzaminów przy szkole Towarzystwa ogrodniczo-sadowniczego i ogrodu botanicznego — a do egzaminów leśnych rządowych proponowano jak zwykle kandydatów na egzaminatorów.

W końcu podajemy do wiadomości, iż pp. Przewodniczący Oddziałów na zebraniu poufnem, d. 9. Lipca 1876 odbytem, uchwalili jednogłośnie wypowiedzieć przekonanie:

„iż istnienie Towarzystwa w obecnym jego ustroju, z reprezentacyą centralną, jest bądź co bądź dla dobra kraju niezbędnie potrzebnem — i że tak Komitet jakoteż i Oddziały powinny dołożyć wszelkich starań, ażeby powyższa zasada urzeczywistnioną była."

Przechodzimy z kolei do spraw **szkoły Dublańskiej.**

Rokowania o przeniesienie **szkoły Dublańskiej** na kraj dotąd niepokończone; ułożeniem kontraktu i stosunku gospodarstwa do szkoły zajmuje się komisya mięszana, w skład który wchodzą ze strony Wydziału krajowego: pp. Wereszczyński, Maryan Hóppen, Marceli Madejski, Pierożyński i Strusiewicz — ze strony Komitetu: pp. Gross, Leoncyusz Wybranowski, Kulczycki, Roiński i Biliński. Wydziałowi krajowemu przedłożono oszacowania: budynków i ziemi, urządzenia szkoły, zbiorów i środków naukowych — tak szkoły wyższej jakoteż i niższej — niemniej odpisy dekretów nominacyjnych, fungujących w szkole pp. profesorów, docentów i nauczycieli. W skład kuratoryi szkoły, która już swoją funkcyę d. 20. Stycznia b. r. rozpoczęła, wchodzą ze strony Komietu: Prezes Towarzystwa książe Adam Sapieha jako członek, Wiceprezes p. Abrahamowicz jako zastępca tegoż, mianowani na lat 3 — ze strony Wydziału krajowego: p. Maryan Hóppen jako członek, a p. Wincenty Gnoiński jako zastępca — ze strony Rządu: radca c. k. Namiestnictwa p. dr. Kajetan Orlecki jako członek, a sekretarz Namiestnictwa p. Władysław Krzaczkowski jako zastępca tegoż.

W etacie nauczycielskim zaszły następujące zmiany. Z uchwały 17. Czerwca, zamianowano na podstawie rozpisanego konkursu p. Eugeniusza Kisielińskiego asystentem chemii od 1. Lipca z płacą 800 złr., z której to posady wszakże ustąpił dnia 1. Października, otrzymawszy nominacyę na profesora do szkoły technicznej w Krakowie — a Komitet uchwalił posady tej nie obsadzać więcej, wobec rychłego przejścia szkoły na kraj. Ubył też ze szkoły Dublańskiej profesor dr. Tangel, powołany na profesora wszechnicy w Czerniowcach, a w miejsce tegoż, powołał Komitet na profesora botaniki dr. Szczęsnego Kudelkę, b. profesora szkoły Żabikowskiej.

Uczniów w r. szkolnym 1875/6 zapisanych było 50, zdało egzamin z II. półrocza 42. Obecnie przy zamknięciu I. półrocza r. szkoln. 1876/7 znajduje się 47 zwyczajnych, a 8 nadzwyczajnych uczniów — razem 55. Cyfra tak poważna wskazuje najwymowniej, jak silnie się ten Zakład rozwinął — a tak liczna frekwencya jest zarazem dowodem nietylko użyteczności ale i potrzeby tej szkoły dla kraju.

Uczniów w **szkole parobków** w ubiegłym roku było 12 — wszyscy stypendyści. Za roboty uczniów przy gospodarstwie, wypłacił folwark szkole parobków 394 złr. 45 ct., które użyto na utrzymanie uczniów. Od 1. Grudnia zamianował Komitet katechetą w szkole parobków kapelana ks. Lewandowskiego.

Wspomnieć nam jeszcze należy, iż JE. p. Minister rolnictwa podczas swej bytności we Lwowie, zwiedził szkołę Dublańską — jakoteż szkołę lnianą w Gródku, na który to cel kolej Karola Ludwika udzieliła bezpłatnie pociągu nadzwyczajnego, co Komitet z wyrazem należnego uznania podaje do wiadomości powszechnej. Zwiedzili też szkołę Dublalską w miesiącu Kwietniu posłowie włościańscy.

W folwarku Dublańskim zaszła przedewszystkiem ta zmiana, iż z końcem Sierpnia usunięto b. administratora p. Hełczyńskiego, a w miejsce tegoż przyjęto od 1. Września ekonoma p. Skwarczyńskiego. Przy pomocy Dyrektora ułożono płodozmian na lat 10, jakoteż rotacyę na 20 morgach piasku i 18 m. korczunku. Pola poryżowano. Las okopać polecono, i podzielić na sekcye odpowiednie kulturze lasowej, z linią jedną w lasku brzozowym, a 3ma na Karwatach. Kierunek tej pracy poruczono profesorowi p. Rylskiemu. Odnowiono też wszelkie kontrakty z włościanami, propinatorem i pachtarzem mleka — słowem, starano się ile możności przywrócić zwichnięty nieco ład i porządek, a w czynieniu wydatków zalecono jak największą oszczędność.

Obraz czynności **Oddziałów** pozostawiamy osobnemu sprawozdaniu — tu tylko nadmieniamy, iż w składzie pp. Przewodniczących Oddziałów zaszły dość liczne zmiany — i tak: Przewodniczącym Oddziału Bóbreckiego zamianowany został p. Seweryn Henzel, O. Brzeżańskiego p. Edmund Lityński, O. Radziechowskiego p. Marcin Wolski, O. Rohatyńskiego p. Juliusz Tustanowski, O. Tłumackiego p. Stanisław Pieńczykowski — wreszcie, iż Oddział Żurawieński przemienił się w Oddział Kałuski, którego Przewodniczącym obrany został p. Stan. Komornicki.

W składzie **Komitetu** — prócz turnusu, mocą którego ustępują pp. Henryk Strzelecki, Paweł Skwarczyński, Kazimierz Obertyński i Józef Wereszczyński — mamy do zanotowania trzy rezygnacye: p. Zacharyewicza, który wyboru nie przyjął, i pp. Stanisława Polanowskiego i Skwarczyńskiego, którzy z Komitetu ustąpili — a w miejsce których wybór nowy uskutecznić należy. Przybrani na ostatniem Ogól. Zgromadzeniu 4 członkowie do wzmocnionego Komitetu biorą czynny udział od Marca — a w miejsce p. Zacharyewicza powołał Komitet do grona swego prof. akademii technicznej p. Józefa Jägermana.

Do etatu **kancelaryi**, pomimo iż jeden z urzędników (Łętowski) ubył, nie przybrano natomiast nikogo — i starano się podołać pracy temi samemi siłami, aby budżetu nie obciążać. Przystąpiono też do uporządkowania archiwum, które w skutek kilkakrotnych przenosin biura Towarzystwa mocno ucierpiało.

Posiedzeń odbył Komitet w ubiegłym roku 31. Liczba ekshibitów protokołu podawczego, wynosiła 1894 Nrów. Biblioteka pomnożoną została przykupnem 1 dzieła, a 47 dziełami otrzymanemi w darze.

Z gospodarki naszej pieniężnej w upłynionym roku, jakoteż ze stanu funduszów i majątku Towarzystwa, podają obraz dokładny ogłoszone drukiem rachunki.

Lwów, dnia 23. Lutego 1877.

Z Komitetu c. k. Towarzystwa gosp. galic.

Wiceprezes: Sekretarz i sprawozdawca:

Dawid Abrahamowicz. **Józef Greliński.**